

Ольга Зигрій

к.е.н., доцент,

доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та інтелектуальної

власності

Тернопільський національний економічний університет

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПІДХІД ДО МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Політичні зміни в Україні посилили курс на євроінтеграцію, що відкриває нові можливості до проведення внутрішніх реформ, адаптувавши їх до норм та стандартів Європейського Союзу, впровадження у життя європейських цінностей, реформування інституцій. Державна служба являється особливою частиною процесу інтеграції. Це пов'язано з тим, що ЄС не може запропонувати країнам, які виявили намір стати членом ЄС, однозначних та жорстких норм щодо визначення моделі управління державної служби. Однак, існує певний набір критеріїв щодо адміністративних процедур й проходження державної служби, котрого повинні дотримуватись органи державної влади, щоб відповідати цінностям демократичного суспільства. Особливість їх виконання полягає в реалізації кожною країною-членом ЄС та бути основою модернізації державної служби України [1].

Враховуючи вищеподане, в Україні останнім часом досить гостро постають питання щодо організації та діяльності державної служби, які активізувалися із-за таких причин. По-перше, це необхідність імплементації Угоди про асоціацію між Україною, та, з іншої сторони, з Європейським Союзом і його державами-членами. Саме Угодою передбачено проведення масштабних інституціональних та структурних реформ із дотриманням встановлених жорстких графіків, оскільки якісне та своєчасне виконання покладених зобов'язань на органи державної влади потребуватиме компетентних державних службовців.

На сьогодні головною проблемою у системі державної служби України залишається:

- відсутність чіткого законодавчого розмежування політичних та адміністративних функцій у системі державного управління;

- недостатньо відкритою та прозорою є діяльність держслужбовців та недовіра надійного контролю;

- низька якість надання управлінських послуг державними службовцями;

- недосконала система проходження державної служби: система відбору, призначення на посади, просування по службі;

- відкритим залишається питання запобігання конфлікту інтересів на державній службі, мається на увазі, розмежування державного та приватного секторів тощо.

У країнах Європи, з метою швидкого вирішення цих проблем у системах державного управління, проведено активний пошук інструментів для їх вдосконалення. Ще у 1990 р. результативним пошуком стало запозичення технології впровадження системи управління якістю в державну службу, завдяки чому передбачалося підвищення ефективності як самої державної служби, так і органів державної влади та місцевого самоврядування загалом. Стандарти європейської якості досить успішно впроваджувалися в державну службу держав-членів ЄС та з часом стали основою підвищення її ефективності.

У Європейському Союзі постійно приділялася і приділяється особлива увага інституційному розвитку. Для ефективного та демократичного управління державною службою важливими є інституції, оскільки саме через них забезпечується втілення європейських цінностей, інституційна спроможність держави є вирішальним чинником конкурентоспроможності, а Світовий банк розглядає розвиненість інституцій як підґрунтя для будь-якого розвитку [2]. Загальновідомо, що слабкість інституцій, відсутність нагляду та належного контролю призводять до гальмування євроінтеграційних процесів. Беручи це до уваги, в ЄС існує постійне нарощування співпраці в галузі державного

управління: обмін досвідом, пошук нових механізмів й інструментів державного управління, узагальнюється управлінська практика, формуються стандарти державного управління та державної служби. Європейська інтеграція вимагає від публічного службовця особливого ставлення до виконання своїх службових обов'язків. Законодавство ЄС постійно впливає на національні системи державної служби і національне законодавство про державну службу, хоча це питання перебуває у компетенції національних урядів.

З метою удосконалення державної служби в Україні в рамках адаптації її до стандартів Європейського Союзу підписано Указ Президента України від 05.03.2004 № 278/2004 „Про Концепцію адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу”, що сприятиме більш повній реалізації конституційних прав, свобод та законних інтересів громадян, наданню їм у належному обсязі якісних державних послуг [3].

Таким чином, модернізація державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу має здійснюватись за допомогою сучасних підходів, зокрема:

- встановлення порядку надання державних послуг шляхом запровадження систем управління якістю та переходом до нових моделей державного управління;
- введення європейських принципів державного управління;
- дієвість європейських стандартів щодо зв'язків уряду і громадськості та органами ЄС;
- реформування системи оплати праці державних службовців;
- професіоналізація державної служби.

Реалізація вищеподаних завдань має отримати певні гарантії і системність з прийняттям нового Закону України „Про державну службу”.

Література:

1. Адаптація інституту державної служби до законодавства ЄС / [Електронний ресурс] . – Режим доступу :

<http://lektsii.net/1-17478.html>

2. Європейський досвід державного управління : Курс лекцій / Уклад. : О. Ю. Оржель, О. М. Палій, Ю. Д. Полянський, С. М. Гладкова, С. В. Соколик, П. І. Крайник, Т. О. Гусаченко; За заг. ред. О. Ю. Оболенського, С. В. Сьоміна, А. О. Чемериса, С. В. Загороднюка, О. Л. Приходько, Л. О. Воронько. - К. : Вид-во НАДУ. - ... - Режим доступу :

<http://www.academy.gov.ua/>

3. „Концепція адаптації інституту державної служби в Україні до стандартів Європейського Союзу” від 5 березня 2004 року N 278/2004. – Режим доступу :

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/278/2004>